

FIKRET CÖMERT

NEDEN
BENİN

*Güneş
Batıdan
Doğunca*

tutikıtap

İÇİNDEKİLER

1. GÜNEŞ BATIDAN DOĞUNCA.....	9
2. AYNI.....	11
3. YILDIZIN PARLADIĞI ANLAR	14
4. “HMM... PEKİ BU İŞTEN BENİM KÂRIM NE OLACAK?”	17
5. BİLİNÇ.....	19
6. KİBİR	22
7. KAYITLARI KIRMA MESELESİ	25
8. ZAMAN	27
9. DERLER DERDİNE DÜŞMEYELİM.....	30
10. KORKU	33
11. İŞLEYİŞ.....	36
12. HEY SEN!.....	39
13. AKIŞ.....	42
14. BAĞIMLILIK	45
15. FANATİZM.....	48
16. AŞK	51
17. DENGE.....	55
18. PARA	58
19. SEÇMEK.....	61
20. DUA.....	64

21. ŞÜKÜR.....	67
22. YÜKSELİŞ VE ÇÖKÜŞ.....	69
23. KUTLAMA.....	73
24. AYDINLANMA.....	76
25. BAŞARI.....	79
26. FIRSAT PENCERESİ.....	82
27. DİLİMİZDEKİ PARAZİTLER.....	85
28. NEPOTİZM.....	88
29. ENERJİ BESLEMESİ.....	91
30. UYUM.....	94
31. SEYAHAT.....	97
32. KİTAP.....	99
33. DEĞİŞİM.....	102
34. EDEP YA HU.....	105
35. ÖLÜM.....	108
36. YAS.....	111
37. İYİ OLMA HÂLİ.....	115
38. ASTROLOJİ.....	118
39. BİR HIRKA HİKÂYESİ.....	121
40. TATLI KAÇIK.....	124

GÜNEŞ BATIDAN DOĞUNCA...

Ülkemizin önemli eğitim kurumlarından birinde işletme eğitimi aldıktan sonra, iş hayatıma büyük bir şirket topluluğunda başladım. İşletme okurken zaten gazı almışız. Yaşımız genç. Önümüzde koca bir hayat var. Başarılar bekliyor. Hayatta öğrenecek, keşfedecek çok şey, gidilecek, görülecek çok yer, tadılacak çok duygu var. Şanslı olduğumu düşünürüm. İşlerin nasıl yürüdüğünü kuş bakışı görme imkânı bulacağım bir yerden başladım. Yıllar içinde pek çok yönetici tanıdım. Birçok işin başarı ve başarısızlık hikâyelerine tanık oldum. Dönüşümünü takip ettim. Geriye dönüp baktığımda “yıllara yayılan başarılarla örülü kariyer” diye özetleyebileceğim bir iş hayatım oldu. Nihayetinde ülkenin büyük şirketlerinde yöneticilik yaptım, “yükselmeyi” tattım.

Başa dönersek alışma dönemi diyebileceğim erken yıllardan sonra dünyayı gezip tanıma imkânımın da olduğu bir düzen yakaladım. Hepsi tamamı da insanın başı göğe ermiyordu, anladım. Yaşam bundan ibaret olmamalıydı. Derken, kendimi tanıma uğrunda maceralara atıldım.

Bu yolda hayatımdaki ana karakter Endülüslü meşhur tasavvuf üstadı Muhyiddin İbnü'l-Arabî oldu. Araştırmala-

rım genellikle onun etrafında şekillendi. Zamanla farklı renklerle, farklı tatlarla kendimi geliştirmeye, daha çok tanımaya çalıştım. İş hayatımdakilerle paralel şekilde, İbnü'l-Arabî'yle ilgili de konuşmalar, konferanslar, seyahatler yapmaya başladım.

Sonra dönüp baktım ki aslında iki ayrı hayatım olmuş. Dr. Jeckyl ve Mr. Hide. Gündüz Behçet, gece Hırt. Benim için iş hayatı, çıkıp sahne aldığım bir platform; kendimi bulma yolculuğum ise kiminin bilip kiminin hiç haberdar olmadığı bambaşka bir kulvar olarak devam etti. Sanki bu ikisi hiç buluşamazmış gibi... Elbette bir taraftaki gelişim diğer tarafa da yansıyor ve etkileşim kaçınılmaz, zaten öyle olması gerekiyor. Ancak yine de bunlar hayatımın iki ayrı yönü gibi, aslında şimdi dönüp baktığımda pek çok insanın da maruz kaldığı bölünmüş bir durum yaratıyordu. Doğu ve batı. Asla bir araya gelmez, gelmemeli. Ama Güneş'in doğudan batıp batıdan doğduğu günler de gelmeyecek miydi? Neticede bu da oldu. Ve doğu batı sentezine koyuldum.

İş hayatı, özel hayat, manevî hayat demeden anda olmak ve mutlu bir hayatı böylece yakalamak... Mümkün müydü? Başka türlü olamazdı ki zaten! Dünyayı fetheden meşhur yeniçeri ordusu Bektâşîlerle doluydu. Hiçbir şeye o ayrı, bu ayrı diye bakmazlardı. Bütün başarıları, manevî yolculuklarıyla bütün halinde edinir, neticede tek bir hayat yaşarlardı. Doğuyu ve batıyı birleştirir, ne yöne dönerlerse dönsünler Allah'ın vechini¹ görürlerdi.

1 Bakara sûresinin 115. âyetine ithafen...

AYNI

Gelin Şimdi bir oyun oynayalım. Oyunun konusu son derece kliŐe: Ayna. Bütün kültürlerde bu sembolizma üzerine yazılır çizilir. “Aynayı tuttum yüzüme, Ali göründü gözüme.” Őeklinde nefesler söylenir. Kinatın bir ayna olduğu anlatılır. Biz oyunumuzda pratik bir yere indirelim konuyu. Bir gün, 24 saat boyunca bir aynayla yaŐayalım.

Sabah kalkarken başlayalım oyuna. Gözümü açtım ve karŐımda bir ayna gördüm. Biraz uyku mahmuru, saçları dağınık biri bana bakıyor. Kalkıp yüzümü yıkamalıyım. Buradaki görüntü yabancı değil. Zaten her sabah aynanın karŐısında yıkıyorum elimi, yüzümü. Daha dikkatli bakıyorum ama Şimdi yüzüme. Banyoda duŐ faslı, kurulanma filan derken kendimi izleye izleye giyiniyorum.

DıŐarı ıkma vakti. Adımımı kapıdan dıŐarı attığımda “Günaydın!” diye bir ses duyuyorum. Apartman görevlisi her sabah olduğu gibi selamlıyor beni. Ama bu kez “Günaydın!” diye yanıt verirken yüzümün biraz somurtkan olduğunu fark ediyorum sabah telaŐıyla. Gülümsüyorum hafiften aynaya.

Arabaya biniyorum. Etrafta hep ben... Kendi kendime kornaya basıyorum sıkıŐık trafikte. Birileri beni sıkıŐtırı-

yor, bakıyorum, yine ben. Ofise kadar geldim hep ben, hep ben!

Toplantıya yetiştim neyse ki. Normalde geç katılanlara biraz sert bir bakış fırlatırım. Ama bu defa sürekli ben görünüyorum kapıda. Kızısam bir türlü, kızmasam başka. Laf aramızda biraz germeye başladı bu oyun beni. Kimseleri kırmadan, onları anlamaya çalışarak geçirdim toplantıyı da. Kendi kendimi üzecek halim yok ya!

Kendimi takdir ediyorum. Oyunu iyi idare ettim buraya kadar. Ama içimden bir ses, biraz ara vermem gerektiğini söylüyor. Mâlum; rutinlerim, ibadetlerim var arada. Aynaya karşı dua edecek değilim. Yağma yok, öyle anlaşmadık diyor içimdeki bir diğer ses! Kuralı böyle koyduk, yüzleşeceksin her şeyle.

Ne tuhaf bir hismiş. Tüm alışverişim, tüm konuşmalarım kendimle. Kendimden istiyorum, kendime veriyorum. Gerçek anlamda kendin pişir, kendin ye!

Pek çok büyük üstâdın yazdıkları aklıma geliyor. Örneğin “Her ne ararsan kendinde ara, Mekke’de, Kudüs’te, Hac’da değil.” diyor Hacı Bektâş-ı Velî. Her yerde kendimi görüyorum. Hatta başka güzel sözleri de hatırlamak için kitap açtığımda, kitapta da ayna buluyorum. Yine ben çıkıyorum için içinden. Yazan ben, okuyan ben, gören ben.

Daha fazla sürdürmeyeyim ben bu oyunu. Hafiften ısınmaya başladı beynim. Akıl fazla zorlamaya gelmiyor. Hissetmeye çalışayım; kimim ben, neler yaşadım, ne işe yaradı bu oyun? Acaba manevî açılımlar, “keşifler” yaşamış olabilir miydim ben de? Yunus Emre “Sen çıkarsan aradan, kalır seni yaradan...” dediğinde neler yaşamıştı? Peki, “Âyinedir

(aynadır) bu âlem, her şey Hak ile kaim (ayakta); mir'at-ı Muhammed'den (Hz. Muhammed'in aynasından) Allah görünür dâim." diyen Aziz Mahmud Hüdâyî de böyle bir oyuna mı dâhil olmuştu? Böyle yaşamak hiç kolay olmamalı. Çimeni ezecek olsan bakıyorsun ki sensin!

O hâlde meşhur "Nefsini bil, kendinle meşgul ol, her şeyi kendinde bul..." söylemleri buna işaret ediyor olmalı.

Haydi başlayalım...

*"Ne gezersin Halep, Şam, Buhara?
Her ne arar isen kendinde ara."*

Muhiddin İhyâ

YILDIZIN PARLADIĞI ANLAR...

Duvarda bir Led Zeppelin posteri. Konserin en heyecanlı yerinde çekilmiş. Sahne ışıklarının arasında Page gitarını havaya doğrultmuş, Plant'ın saçları havalanmış. Baktığınız anda sizi o ânın enerjisine götürüyor, içinizde hissediyorsunuz.

Âlem bir tecelliler âlemi. Yüceler yücesi her yerde tecelli ediyor. Bir de işin kemalini bulma meselesi var. Tam kemal ile tecelli ânı, iş kemalini buluyor. Jimi Hendrix'in konserdeki o ânında, bir zeytinin dalında tam olgunlaşıp yenecek kıvama gelmesinde bu tecelli ortaya çıkıyor. Hepimizde "tanrı vergisi yetenekler" diye nitelendirdiğimiz vasıflar mevcut. Ortaya çıktıklarında, tam o anda parlamaya başlıyoruz. Tıpkı sahne ışıklarının aydınlattığı gibi...

Örneği sanat dünyasından vererek başladık. Ama bu parlama hâli yaşamın tüm yönlerinde karşımıza çıkıyor. Misafir olduğumuz evde harika bir yemek hazırlayan ev sahibine, ağzımızda lokmayla bir bakış atmamız; iş hayatında başarılı bir girişimimizden sonra hissettiklerimiz, bazen alkış almamız hep bunun farklı şekillerde karşımıza çıkan yüzleri.

İnsan parlar. O an hissederek, niyet ederek, ilâhî bir ilhamla ortaya çıktığı o tecellide parlar. Daha doğrusu o tam

olma, kemalini bulma hâli ondan parlar. Kafaya giyilen bir taç misali... Bazı insanlar bu tacı pek çok kez takar, sürekli bu tecelli kendini zâhir eder.

Bir yıldız misali...

Başarılı sahne sanatçlarına yıldız denmesine şaşdırmamak gerek. Yıldız da milyarlarca yıl boyunca kendisine verilmiş bazı elementler ve bunun kimyevî tepkimeleriyle parlar. Etrafına ışık saçır. Ve elbet bir gün ölür. Ölümüyle tamamen yok mu olur? Karadelikler burada beni çok düşündürmüştür. Ölümüne yakın büyüyen, süpernova olan yıldız bir süre sonra müthiş bir çekim gücüyle içine çekilir ve her şeyi, ışığı, evet ışığı bile yutmaya, toplamaya başlar. Adeta birliğe dönüp her şeyin ve ışığın da kendisi olmaya başlar. O yüzden yeterince ışık verebilmiş insanların da ölümle kayıtlanmayıp ışığın kendisi olduklarına dair bir hissim var. Tabii o ölüm eşliğini, o anlayış eşliğini geçtikten sonra. Yani bunu yapanın kendisi olmadığını idrakinden sonra...

Biz insanoğulları genellikle burada bir anlayış hatasına düşeriz. Parıldamayı kendimizden biliriz. Bu ilâhî parıldamanın sadece görünen yüzüne bakıp onu tamamen kendimize atfederiz. Bizde elbette ilâhîlik var ama bunu ilâhîlikle karıştırırız. Daha sonra parıldama anları kesildiğinde bunalımlar başlar. Tarih bir zamanlar başarılı olmuş ama etraftaki ilgi ve alkışlar kesilince hayatını mutsuzluk içinde geçiren sayısız insanla dolu. Büyük bir testtir insanlık için. Kimi zaman aslında maddi durumu da yerinde olan, hâlâ takdir gören insanlarda bile bu vakanın mutsuzluğunu okuruz. Kendilerini anlatmak için daha çok çaba sarf edip "ben, ben" diye vurgu yaptıklarına şahit oluruz. Parlaklığın geldiği yeri bilen ise o anlara müteşekkirdir, yeni anla-

ra doğru çoktan yelken açmıştır. “*Her an yeni bir iştedir.*”ı (Rahmân sûresi, 29) takip eder, bir âna takılıp kalmadan akıştadır. Mevlânâ Celâleddîn’in anlattığı gibi donmadan, bulanmadan akar; yeni şeyler söyler. Zamanı gelince birlik olur, tüm ışığı, tüm parıldamayı kendinde toplar. Ona selam olsun.

“HMM... PEKİ BU İŞTEN BENİM KÂRIM NE OLACAK?”

Eski Türk filmlerinde ana karakter; işini bilen, oportünist karakterin yanına gider. Bir iyiliğe ihtiyacı vardır. Durumu anlatır. Adam bıyığının altından hafifçe dudak bükerek o klasik repliği tekrarlar: “Hmm... Peki bu işten benim kârım ne olacak?”

Yıllarca bilgi biriktirdim. Elbette insana bilgi gerek. Yalnız okuduğumuz kitaplar, aldığımız eğitimler, dinlediğimiz konferanslar, sohbetler değil; yaşadığımız herhangi bir tecrübe veya şahit olduğumuz olaylar da bizde bilgi birikimi yaratıyor. Öyle ki eğer seçici olmazsak ve edindiğimiz bilgileri tetkik, tasnif, tahakkuk üçlüsünden geçirmesek iç dünyamızı her şeyin üst üste yığıldığı dev bir ambara çevirme riskimiz var.

Merak insanın gelişiminde en temel unsurlardan biri. Hep merak ettim; nasıl oluyor da oluyor, niye oluyor, ne vesileyle oluyor? Temel bilimler, tasavvuf, kişisel gelişim gibi alanlarda bizden önce birtakım şeyleri tecrübe etmiş, yaşamış, üzerinde düşünmüş insanların yazdıkları metinler, bu konularda dinlediklerimiz, daha sonra da zevk etmeye, keşfetmeye başladığımız konular lezzetli bir şekilde kaynaşmaya başladı içimde bir yerde.

Sembolik öğretiler, bunların ne anlama geldiği hakkındaki keşifler, bir anda “tabi ya” dedirten anlamalar, biraz da bulmaca çözme zevkimizi tatmin etti sanki. Bunların çok önemli çabalar olduğunda şüphe yok. İnsanlık tarihi boyunca tüm kadim öğretiler bu şekilde yol aldırılmış kemalini arttırmaya çalışan insanlara.

Bir gün yine bunlar üzerinde düşünürken ve kendimce bir sembolün çeşitli öğretilerdeki farklı farklı karşılıklarını büyük hayret, sevinç ve hayranlıkla izlerken tam olarak şunu fark ettim. Bunları anlamak çok güzeldi. Bu temayla özdeşleştirdiğim o büyük insana şimdi daha da hayrandım. Bana neler neler öğretmişti! Ama bu benim ne işime yarayacaktı? Bir şeyleri bu sayede daha iyi yapıyor muydum, daha bilinçli yaşayabiliyor muydum? Benim hayatıma nereden dokunuyordu ki bu tema? Şu anda bu bilgi bana hayatımı daha ustaca sürdüreceğim bilgeliği vermeyecekse -o büyük insana saygım sonsuzdu ama- yoluna aynen devam edebilirdi; bana neydi bu kadar olan bitenden? Tüm bunların şu anda karşılaşılabileceğim bir duruma vereceğim tepkiyi, sonsuza dek değiştirdiğini hissettim. Zaten daha çok hislerdi insana bildiren. Daha mutlu, varoluşla daha barışık, daha olgun olmanın lezzeti güzel bir çilek tadı gibi ağzımdaydı işte.

Herhangi bir öğreti karşıma çıkıp onunla çalışmaya başladığımda, yeni bilgiler edindiğimde içimdeki o oportünist Türk filmi karakteri çıkıp dudak bükmeye başlamıştı artık; “Hmm... Peki bu işten benim kârım ne olacak?”

FİKRET CÖMERT

- Ne ki o?
- Ben
- Yeni bir ben
- Özgür bir ben
- Korkularımdan, kaygılarımdan bağımsızlaşmış bir ben
- Hafiflemiş bir ben
- Omuzlarımdaki kin ve öfke yüklerini atmış bir ben
- Referansımı dışarıdan içeriye taşımış bir ben
- İçimdeki ışığın yolumu aydınlatmasına izin vermiş bir ben
- Mutluluğa doğru;
- Yaşam neşesine doğru;
- Bütünsel başarıya doğru koşan bir ben
- Neoben!

